

LAHDEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN OHJELMA 2011

LAHTI

Ehdotus 5.5.2011

KESTÄVÄN KEHITYKSEN OHJELMATYÖ LAHDESSA

1

JOHDANTO

Lahden kaupungin visio on olla houkutteleva ja elinvoimainen ympäristökaupunki (liite 1). Strategiaan kuuluu kunnanhimoisia tavoitteita, kuten Lahden kehittäminen kestävä kehityksen edelläkävijänä. Lahden kaupungin strategiassa 2025 nousevat esiin kestävä kehityksen sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöä koskeva puoli. Näin strategia kattaa melko hyvin myös Aalborgin sitoumusten eri osa-alueet (liite 2).

Aalborgin sitoumukset ovat paikallis- ja hallinnoille suunnattu kestävä kehityksen sopimusasiakirja. Tällä hetkellä 648 aluehallintoa ympäri Eurooppaa on allekirjoittanut sitoumukset. Aalborgin sitoumukset koostuvat 50 yksittäisestä sitoumuksesta, jotka kattavat laajasti kestävä kehityksen eri osa-alueet. Sitoumusten avulla kunta pystyy tarkastelemaan omaa toimintaansa kestävä kehityksen mittapuulla ja asettamaan tavoitteita kestävä kehityksen edistämiseksi.

Lahden kaupungilla on menossa useita Aalborgin sitoumuksia tukevia prosesseja, kuten strategiaprosessi, yleiskaavan laatiminen, ilmastotyö, seudullinen joukkoliikennesuunnittelu, lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittäminen, pitkäaikaisairaiden terveyshyötymallin käyttöönotto sekä palveluprosessien kuvaaminen ja kehittäminen.

Aalborgin sitoumustyön rooli Lahdessa onkin lähinnä seurata, miten hyvin Lahden kaupungin strategia ja sitä toteuttavat prosessit tukevat kestävä kehitystä.

AALBORGIN SITOUMUKSET LAHDESSA

Lahden kaupunginvaltuusto allekirjoitti Aalborgin sitoumukset lokakuussa 2007. Allekirjoittaessaan sitoumukset Lahti sitoutui laatimaan peruskartoituksen kestävä kehityksen tilastaan, asettamaan tavoitteet kestävä kehityksen edistämiseksi omassa toiminnassaan sekä konkretisoimaan nuo tavoitteet toimenpiteiksi. Kunnan tarkastellessa omaa toimintaansa ja sen kestävyttä, toimivat Aalborgin sitoumukset eräänlaisena vertailukohtana ja tavoitetasona, mihin pyrkiä.

Sitoumusten allekirjoituksen jälkeen Lahden seudun ympäristöjohtoryhmä vastuutti Lahden seudun ympäristöpalvelut koordinoimaan sitoumustyötä. Sitoumustyön eteenpäin viemiseksi perustettiin Aalborg -työryhmä, jossa on edustajia koko kaupunkiorganisaatiosta (liite 3). Työryhmä ohjasi Aalborgin sitoumusten peruskartoitusprosessia, minkä tuloksena valmistui Kestävä kehityksen tila Lahdessa 2009 -raportti. Raportissa käsiteltiin hyvin laaja-alaisesti kaikki 10 Aalborgin sitoumusten osa-alueita. Työtä jatkettiin priorisoidulla kestävä kehityksen tämän hetkiset painopistealueet, linjaamalla Lahden kaupungin tavoitteet kestävä kehityksen edistämiseksi sekä kirjaimella ylös tavoitteita toteuttavat toimenpiteet. Nämä tavoitteet ja toimenpiteet esitellään tässä Lahden kestävä

kehityksen ohjelma -raportissa.

Raportti on koottu yhteistyössä eri toimialoja edustavien tiimien (liite 3) sekä laajemman Aalborg työryhmän kanssa. Sitoumustyötä varten on arvioitu Aalborgin sitoumusten merkitystä Lahden kaupungin kannalta ja sitoumuksista on valittu erityisen merkittäviksi katsotut tarkemmin käsiteltäviksi. Aalborg työryhmä määritteli jo työn alkuvaiheessa Johtamisen kohdan kestävä kehitystä sekä Vastuullisen kuluttamisen sellaisiksi teemoiksi, joita jokaisen toimialan tulee toiminnassaan edistää ja laatia näitä tukevia toimenpiteitä. Myös osallisuuden parantaminen on koko kaupunkiorganisaatiota läpileikkaava teema. Kaikkia koskettavien teemojen ohella kukin toimiala on saanut määritellä omaa toimintaansa koskien kestävä kehitystä edistävät tavoitteensa ja toimensa.

Aalborgin sitoumusten kohdat:

2. Johtaminen kohti kestäväää kehitystä (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5)

10. Paikallisesta maailmaanlaajuiseen (10.1, 10.2, 10.3, 10.4, 10.5)

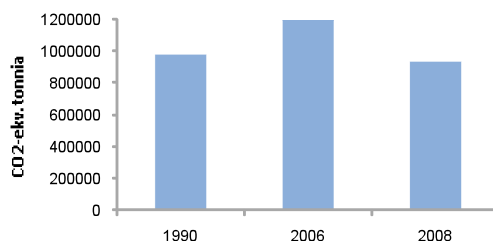
2.1 YLEISTÄ

Lahden kaupunki on asettanut tavoitteekseen olla johtava ympäristökaupunki sekä ilmastotyön edelläkävijä. Kestävän kehityksen tavoitteet pyritään huomioimaan kokonaisvaltaisesti kaikessa toiminnassa ja Lahden kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoteen 2025 mennessä vuoden 1990 tasosta. Näitä tavoitteita toteuttamaan perustettiin vuonna 2010 Green City -kehittämisohjelma, mikä sisältää laajoja kehittämishankkeita ja käytännön toimenpiteitä. Green City -ohjelman ensimmäiset pilottiprojektit käynnistyivät vuoden 2011 alusta ja vuoden aikana aloitetaan myös WWF:n kehittämän Green Office -ympäristöohjelman käyttöönotto kaupunkiorganisaatiossa.

Vuonna 2009 laadittiin Lahti-Hollola-Nastola Ilmasto-ohjelma, minkä tavoitteena on ollut työn alkuvaiheessa

keskittyä niihin ilmastopäästöjä pienentäviin toimenpiteisiin joita kaupunki ja kunnat voivat itse toteuttaa. Ohjelmaa toteuttavassa ilmastotyöryhmässä ovat edustettuina Lahden kaupungin Tekninen- ja ympäristötoimiala, Lahden Tilakeskus, Lahden kaupunkiseudun hankintatoimi, Lahti Energia Oy, Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy sekä Hollolan ja Nastolan kunnat. Tähän raporttiin on nostettu joitain ilmastotyöhön liittyviä tavoitteita etenkin liikenteen ja maankäytön osalta (kpl 6 Elinympäristömme). Ilmasto-ohjelman edistymisestä raportoidaan vuosittain ja tarkemmat tiedot tavoitteista ja toimenpiteistä löytyvät näistä raporteista.

Kasvihuonekaasupäästöt Lahdessa

2.2 TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET

Lahden kaupungin strategian avulla pyritään johtamaan kaupunkiorganisaatiota kohti kestäväää kehitystä. Henkilöstö on avainasemassa kestävään kehityksen periaatteiden mukaisten tavoitteiden toteuttamisessa ja ratkaisuiden löytämisessä. Henkilöstön ympäris-

tötietoisuuden lisääminen ja viestinnän parantaminen nousivatkin esiin Aalborgin sitoumustyössä eri toimialoilla. Lahden kaupunki on päättänyt ottaa käyttöön Green Office ympäristöjärjestelmän, minkä avulla voidaan vähentää toimitilojen ympäristökuormitusta. Ohjelman avulla voidaan lisätä henkilöstön ympäristötietoisuutta, motivoida ympäristömyönteiseen toimintaan, ja saavuttaa myös kustannussäästöjä. Lahden kaupungilla on olemassa eko-opas kaikille työntekijöille, mutta sen laaja-alaista käyttöä ja käytön seuranta ei ole toteutettu. Green office järjestelmän kautta Lahden kaupungin toimitilojen ympäristötehokkuuden parantamisesta tulee systemaattista ja pitkäjänteistä.

Yleisenä tavoitteena kaupunkiorganisaatiossa on saada kestävään kehityksen asiat paremmin mukaan johtamisjärjestelmään. Keinoja tähän voivat olla esim. ympäristöasioiden sisällyttäminen prosessikuvauksiin kaupunkiorganisaatiossa käyttöön otetussa IMS -toimintajärjestelmässä sekä kestävään kehityksen asioiden sisällyttäminen kehityskeskusteluihin, tulospalkkiojärjestelmään ja johdon katselmuksiin. Kestävän kehityksen toimintasuunnitelmia voidaan laatia myös toimiala- tai yksikkökohtaisesti, kuten nuorisopalveluissa tullaan tekemään.

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025:
Konserni toimii ympäristölähtöisesti.
Ilmasto- ja ympäristövaikutuksien pienentäminen sekä energiatehokkuus huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja toiminnassa.

- TOIMENPIDE
- AIKATAULU
- MITTARI
- VASTUUTAHO

Tavoite: Kaupunkikonsernin ympäristövaikutusten pienentäminen ja henkilöstön ympäristötietoisuuden lisääminen

 Green Office ympäristöjärjestelmän pilotointi kaupunkiorganisaatiossa vuonna 2011; toimintamallin laajentaminen koko organisaatioon vuonna 2013

 Jatkuva

 Keskushallinto

Tavoite: Kestävän kehityksen parempi huomioiminen johtamisjärjestelmässä

 Prosessikuvauksiin liittyen IMS-dokumentaatioihin sisällytetään kestävän kehityksen mittarointi soveltuvin osin

 2013 mennessä

 IMS-dokumenttien arviointi

 Kaikki toimialat

 Nuorisopalveluiden kestävän kehityksen tavoitteiden määrittäminen ja toimintasuunnitelman laatiminen

 2011

 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelman 2011- 2012 valmistuminen

 Nuorisopalvelut

 Liikunta- ja kulttuuripalvelut osallistuu kuntien väliseen yhteistyöhön valtakunnallisten mittareiden, tunnuslukujen ja indikaattoreiden kehittämiseksi ja laatii yhteistyön pohjalta paikalliset seurantamenetelmät ja -välineet toiminnan tehokkuuden, taloudellisuuden, laadun, tuottavuuden ja vaikuttavuuden arvioimiseksi

 2010-2012

 Liikunta- ja kulttuuripalvelut

 Sosiaali- ja terveystoimialalla tuottavuus- ja suorituskyky mittareiden määrittely ja käyttöönotto

 2011-2012

 Sosiaali- ja terveystoimiala

2.3 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Nuorisopalveluiden Keke-työryhmä

Nuorisopalveluihin on nimetty kestävän kehityksen kehittämissyhmä. Ryhmään kuuluu edustaja kaikista neljästä nuorisopalveluiden toimintayksiköstä. Kehittämissyhmän tarkoituksena on miettiä nuorisopalveluiden oman työn suhdetta kestävän kehityksen eri osa-alueisiin ja kaupunkiorganisaation eri hankkeisiin.

Green Office ympäristöjärjestelmä

Lahden kaupungissa aloitetaan vuonna 2011 WWF:n toteuttaman Green Office ympäristöohjelman käyttöönotto pilotikohteissa. WWF myöntää Green Office -merkin käyttöoikeuden organisaati-

olle, jonka ympäristöjärjestelmä täyttää asetetut kriteerit. Green Office pohjautuu ISO 14001- ja EMAS -ympäristöjärjestelmien periaatteisiin.

Lahden kaupungin tapauksessa kullekin ohjelmaan osallistuvalla yksiköllä laaditaan oma käytännönläheinen ympäristöohjelma, minkä tavoitteita ovat energiansäästö, jätteiden vähentäminen, kierrätyksen ja lajittelun parantaminen, hankintojen ympäristönäkökoh- tien huomioiminen sekä henkilöstön tiedotus. Ympäristöasioissa tähdätään jatkuvaan parantamiseen ja tavoitteiden toteutumista seurataan valittujen numeeristen indikaattoreiden kautta. Indikaattoritiedot raportoidaan vuosittain WWF:lle. Jatkossa Lahden kaupunki on kiinnostunut edelleen kehittämään Green office -järjestelmää kohti reaaliaikaista kulutuksen seurantaa ja käyttäjää aktiivisesti palvelevaa toimintaympäristöä.

OSALLISTUMINEN JA
YHTEISÖLLISYYDEN
TUKEMINEN

3

Aalborgin sitoumusten kohta:

1. Hallinto (1.2, 1.3 ja 1.5)

3.1 YLEISTÄ

Kaupungin tavoitteena on edistää asukkaiden osallistumista omaan elämäänsä ja asuinympäristöönsä vaikuttavaan päätöksentekoon. Osallistumisen järjestäminen on osittain myös lakisäätien tehtävä esim. kaavoituksen yhteydessä, mutta toiminnassa tähdätään paljon lainsäädäntöä laajempaan osallistumiseen.

Osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti ja tällä hetkellä pohditaan erityisesti Internetin ja sosiaalisen median käyttöä osallistumisen edistämiseksi. Nuorten osallistumista edistetään mm. nuorten kuulemismallin kautta.

3.2 TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET
PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025: Kannustetaan kuntalaisia osallistumaan käyttämiensä palveluiden ja ympäristönsä kehittämiseen ja kehitetään uusia osallistumismuotoja. Tuetaan suvaitsevuuksia, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä yhteisöjen toimintaa.

TOIMENPIDE

AIKATAULU

MITTARI

VASTUUTAHO

Tavoite: Asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen

Aktivoidaan asukkaiden osallistumista lisäämällä etenkin sähköistä tiedottamista osallistumismahdollisuuksista ja lisätään osallistumismahdollisuuksia. Kaupunki etsii aktiivisesti uudenlaisia menetelmiä edistämään asukkaiden ja kaupunkiorganisaation välistä vuoropuhelua.

Jatkuva

Teknisen ja ympäristötoimialan sähköisen palautejärjestelmän käyttö, maankäytön suunnittelun asukastilaisuuksien määrä, ympäristöneuvonnan asukastilaisuuksien määrä

Tekninen- ja ympäristötoimiala

Edistetään foorumeiden syntymistä ja kehitetään asukastoimintaa kuten Aluekummitoiminta ja Omateko -asukasfoorumi

Jatkuva

Aluekummien määrä, Omateko -asukasfoorumin Facebook-sivuston kävijämäärä

Tekninen- ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

- Sosiaalisen median hyödyntäminen nuorten osallisuuden lisäämiseksi
- Jatkuva
- Uusia menetelmiä käytössä 2011
- Nuorisopalvelut

- Nuorten kuulemismallin käytön lisääminen nuorisopalveluissa ja mallin markkinointi kaupungin tasolle
- 2011- 2012
- Nuorten kuulemiskerrat nuorisopalveluissa, koko kaupunkitason kuulemiset
- Nuorisopalvelut

- Nuorista koostuvan nuorisopalveluiden kehittämissryhmän perustaminen
- 2011
- Ryhmä perustettu ja toiminnassa
- Nuorisopalvelut

REPPURYHMÄN KYSELY

Kestävän kehityksen ohjelman laadinnan yhteydessä järjestettiin pieni asukaskysely kaupungin palveluista, ympäristötyöstä ja osallistumismahdollisuuksista. Kysely tehtiin haastatteluina, minkä toteuttivat nuorisopalveluiden reppuryhmän nuoret ja vastaajistakin valtaosa oli nuoria. Kyselyyn vastasi lisäksi aluekummeja. Vastaajista enemmistö oli käyttänyt kaupungin tarjoamia terveys-, liikunta- ja kulttuuripalveluja. Palveluiden laatuun oltiin pääasiassa tyytyväisiä, mutta hieman yli puolet vastaajista ei kokenut palveluita tasapuolisiksi. Tähän vaikuttivat ennen kaikkea jonot palveluihin sekä vähemmässä määrin palveluiden hinta. Kaupungin toivottiin panostavan jatkossa erityisesti ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä lähipalveluihin. Lisäksi kaupungin tulisi tukea yhteisöllisyyttä kokoontumistiloja ylläpitämällä.

Vastanneiden mielestä Lahden ympäristökaupunki -tavoite ei näy kaupungin toiminnassa. Ympäristökaupungin tulisi lähes kaikkien vastanneiden mielestä panostaa joukkoliikenteeseen. Muita merkittäviä asioita vastaajien mielestä olivat luonto ja vesistöt, energian kulutus ja tuotanto sekä ympäristökasvatus. Suurin osa vastaajista saa mielestään riittävästi tietoa itseensä vaikuttavista asioista, mutta yli puolet koki vaikutusmahdollisuutensa huonoiksi. Toisaalta lähes puolet ei haluaisi osallistua nykyistä enempää asioiden kehittämiseen. Osallistumista toivottiin etenkin sosiaalisen median ja kyselyiden kautta.

3.3 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Nuorten kuulemismalli

Lahdessa on ollut syksystä 2008 lähtien käytössä nuorten kuulemismalli, minkä avulla voidaan päätöksiä valmistellessa kerätä asioista nuorten mielipiteitä ja näkemyksiä. Kun asioita valmisteleva kaupungin työntekijä haluaa kuulla nuorten mielipiteitä, hän voi ottaa yhteyttä nuorisopalveluihin. Nuorisopalvelut kysyy asiaa niiltä nuorilta, joita asia koskee. Näkemyksiä voidaan kerätä yläkouluissa, lukioissa, nuorisotaloissa tai nuorisovaltuustolta. Nuorisopalvelut kokoavat saadut palautteet ja toimittavat ne asiaa valmistelevalle henkilölle. Päätöksenteon jälkeen nuorille kerrotaan, miten heidän mielipiteensä vaikuttivat asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

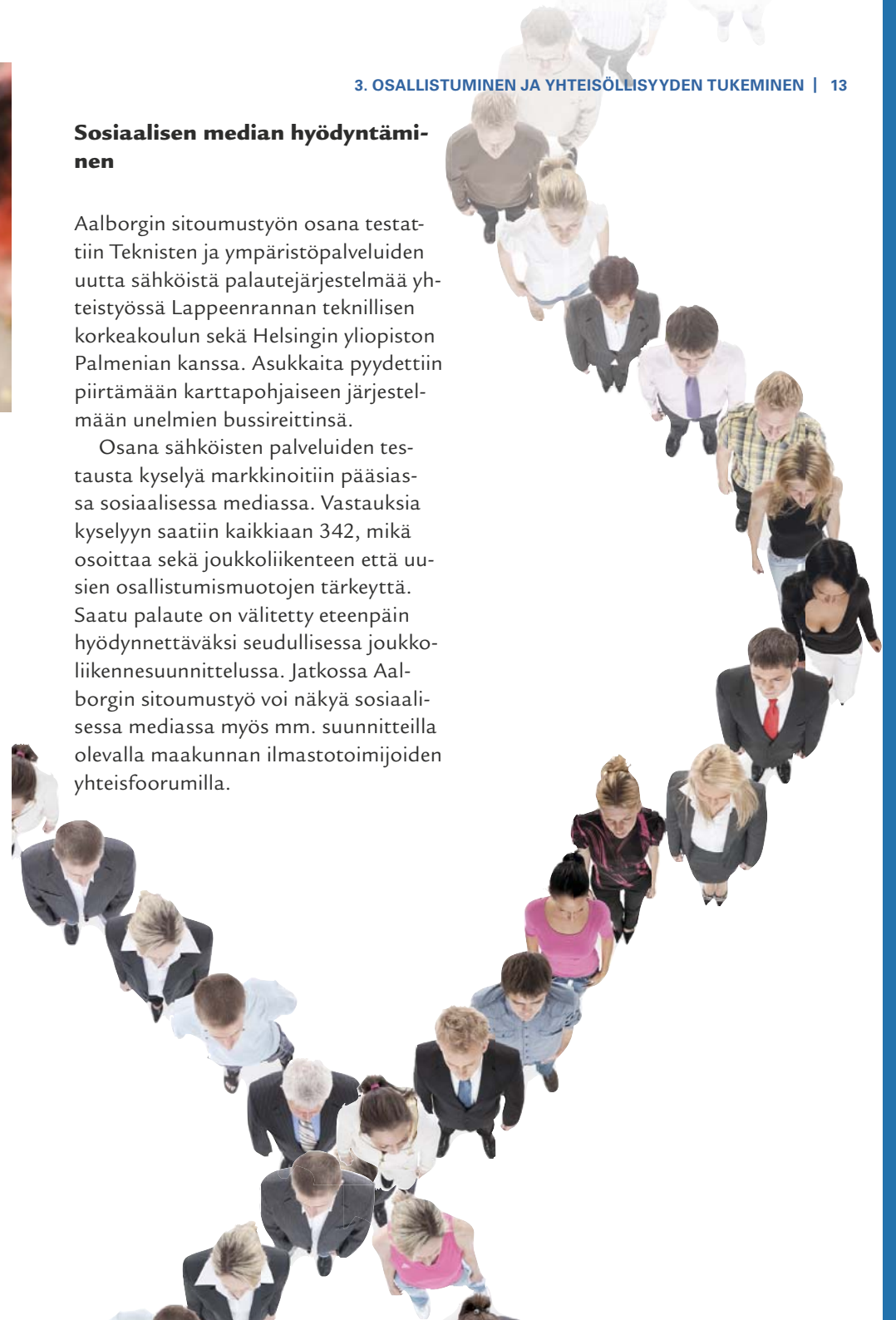
Asukasyhteistyö

Asukasyhteistyötä tehdään myös mm. Lahden seudun ympäristöpalveluiden koordinoiman aluekummitoiminnan ja Oma teko asukasfoorumien kautta. Aluekummit toimivat linkkinä asukkaiden ja virkamiesten välillä, kun taas Oma teko on vapaamuotoinen foorumi, jolla voidaan jakaa hyviä ilmastokäytäntöjä ja oppia muilta. Maahanmuuttajien kanssa tehtävä asukasyhteistyö pyrkii aktivoimaan maahanmuuttajia osallistumaan oman asuinympäristönsä kehittämiseen. Teknisellä ja ympäristötoimialalla on käynnissä lähiöprojekteja, joiden kautta pyritään kehittämään lähiöistä entistä toimivampia ja mukavampia asuinalueita sekä aktivoimaan asukkaita mukaan alueiden kehittämiseen. Lisäksi Kunnallistekniikka on ottanut käyttöönsä asukasraadit, joka antaa kaupungille palautetta katujen kunnossapidon tasosta vaikuttaen mm. teiden kunnossapidosta vastaaville urakoitsijoille maksettaviin palkkioihin.

Sosiaalisen median hyödyntäminen

Aalborgin sitoumustyön osana testattiin Teknisten ja ympäristöpalveluiden uutta sähköistä palautejärjestelmää yhteistyössä Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun sekä Helsingin yliopiston Palmenian kanssa. Asukkaita pyydettiin piirtämään karttapohjaiseen järjestelmään unelmien bussireittinsä.

Osana sähköisten palveluiden testausta kyselyä markkinoitiin pääasiassa sosiaalisessa mediassa. Vastauksia kyselyyn saatiin kaikkiaan 342, mikä osoittaa sekä joukkoliikenteen että uusien osallistumismuotojen tärkeyttä. Saatu palaute on välitetty eteenpäin hyödynnettäväksi seudullisessa joukkoliikennesuunnittelussa. Jatkossa Aalborgin sitoumustyö voi näkyä sosiaalisessa mediassa myös mm. suunnitteilla olevalla maakunnan ilmastotoimijoiden yhteisfoorumilla.

VASTUULLINEN KULUTUS JA KESTÄVÄT HANKINNAT

4

Aalborgin sitoumusten kohdat:

3. Yhteiset luonnonvarat: Energian kulutus, uusiutuva energia (3.1)

4. Vastuullinen kulutus ja elämäntapa- pavalinnat (4.1, 4.2, 4.3, 4.4 ja 4.5)

4.1 YLEISTÄ

Vastuullinen kulutus merkitsee kaupungin toiminnassa mm. energian säästöä ja energiatehokkuuden parantamista, jätemäärien vähentämistä ja tehokkaampaa kierrätystä, kestäviä hankintoja sekä liikkumisen ympäristövaikutusten vähentämistä. Kaupunki voi sekä toimia hyvänä esimerkkinä muille että vaikuttaa päätöksillään merkittävästi esim. maankäyttöön ja liikenteeseen.

4.2 TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET

Lahden kaupunki on allekirjoittanut työ- ja elinkeinoministeriön kanssa energiatehokkuussopimuksen, minkä mukaan energiankulutusta pienennetään 9 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2016 mennessä. Osana sopimusta Lah-

den Tilakeskus on mm. laatinut energiankäytön tehostamissuunnitelman vuosille 2010-2016. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti. Lahden kaupungin strategiapäivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa keväällä 2011. Siinä asetettiin huomattavasti tiukempi tavoite 15 % energiansäästöstä vuoteen 2016 mennessä. Energian käytön vähentämisen lisäksi kaupungin päämääränä on siirtyä asteittain käyttämään uusiutuvilla energianlähteillä tuotettua energiaa. Tavoitteena on, että kulutetusta sähköstä 40 % on uusiutuvilla energianlähteillä tuotettua vuoden 2012 loppuun mennessä. Tällä hetkellä Lahden kaupungintalo ja Sibeliustalo käyttävät uusiutuvaa energiaa. Kaupunkikonserniin kuuluvan Lahti Energia Oy:n tavoitteena on uusiutuvilla energianlähteillä tuotetun energian määrän kasvattaminen.

Ympäristökuormituksen vähentämiseksi kaupunki pyrkii myös mm. huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet hankinnoissaan, vähentämään jätteen syntyä ja edistämään kierrätystä sekä pienentämään kuljetustensa ympäristövaikutuksia. Asukkaille suunnatun neuvonnan ja valistuksen tavoitteena on lisätä ympäristötietoisuutta sekä edistää esim. energiatehokasta korjaus- ja uudisrakentamista. Kouluissa ja päiväkodeissa tavoitteena on ottaa käyttöön kestävän kehityksen ohjelmia.

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025: Konserni toimii ympäristölähtöisesti. Ilmasto- ja ympäristövaikutuksien pienentäminen sekä energiatehokkuus huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja toiminnassa.

Lahden kaupungin julkisten rakennuksien kokonaisenergian kulutus pienenee vähintään 6 % vuoteen 2013 mennessä ja 15 % vuoteen 2016 mennessä

- Energiankulutus (sähkö ja lämpö)
- Lahden kaupungin energiatehokkuussopimuksen toteuttaminen
- 2008 -2016
- Energiankulutus ja energiatehokkuussopimuksen mittarit
- Lahden Tilakeskus, Lahden Talot Oy, Kunnallistekniikka, Lahti Aqua Oy
- Energiansäästöpilotti Kannaksen lukiossa
- 2011-2012
- Vuosien 2011 ja 2010 energiankulutus
- Sivistystoimiala / lukiokoulutuspalvelut
- Energiansäästökilpailu kouluille ja päiväkodeille energiansäästöviikon yhteydessä
- 2011
- Sivistystoimiala / lasten ja nuorten kasvun vastuualue

Tavoite: Lahden kaupunkiseudun hankintatoimi huomioi ympäristönäkökohdat 50 %:ssa hankintapalveluiden kilpailutuksista vuoteen 2013 mennessä

- Kilpailutusten kehittäminen, kaupungin sisäinen tiedotus, benchmarking muiden kaupunkien kanssa
- 2011-2013
- Prosenttiosuus kilpailutuksista, joissa ympäristönäkökohdat huomioitu
- Lahden kaupunkiseudun hankintatoimi

Tavoite: Kestävän kehityksen periaatteiden sekä materiaalitehokkuuden huomioiminen hankinnoissa

- Jatkuva
-
- Ympäristönäkökohdat otetaan tarjouspyyntöjen valmistelussa kohteen määrittelyssä huomioon (minimivaatimukset, vertailuperusteet)
 - Kaikki toimialat
-
- Teknisen ja ympäristötoimialan tarjouspyyntöasiakirjojen uusiminen niin, että ne ottavat kestävän kehityksen paremmin huomioon
 - Tekninen- ja ympäristötoimiala
-
- Lahden kaupunkiseudun hankintatoimen linjausten tarkistaminen
 - Lahden kaupunkiseudun hankintatoimi

Tavoite: Sekajätteen määrän vähentäminen, kierrätysasteen nostaminen

- Jatkuva
- Kaupungin virastojen ja laitosten tuottaman sekajätteen määrä

- Varmennetaan, että kaikissa kaupungin toimipisteissä syntypaikkalajittelu toimii osana Green Office pilotointia
 - Keskushallinto
-
- Järjestetään sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle jätehuoltokoulutusta
 - Sosiaali- ja terveystoimiala

Tavoite: Vähennetään kaupunkiorganisaation kuljetusten ympäristövaikutuksia

- Selvitetään mahdollisuudet parantaa logistiikkaa sosiaali- ja terveystoimialan kotihoidossa sekä kunnallistekniikan kuljetuksissa liittyen tavaraliikenteeseen ja jätehuoltoon
 - 2011
 - Sosiaali- ja terveystoimiala, kunnallistekniikka
-
- Hankitaan sähköautoja kotihoidon käyttöön
 - 2011
 - Sosiaali- ja terveystoimiala

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025:
Kaupunki kannustaa ja ohjaa asukkaita ja muita toimijoita toimimaan ympäristöystävällisesti.

Tavoite: Ainakin puolet Lahden rakennusvalvonnan piiriin kuuluvasta uudisrakentamisesta on vähintään matalaenergiatasoa vuonna 2013. 15 % uudisrakennuksista on energiatehokkaampia kuin lainsäädännön määräykset vuonna 2011

2011 - 2013

Asuinrakennusten energiatehokkuus / Energiatodistukset

Uudisrakentamisen laatuohjauksen kehittäminen, laatu- ja energia-asioista vastaavan insinöörin palkkaaminen

Lahden seudun rakennusvalvonta

Uudis- ja korjausrakentamisen ohjaus-, kannustus- ja neuvontakeinojen kehittäminen osana GreenCity - hanketta

Lahden seudun rakennusvalvonta

Tavoite: Ympäristöinformaation ja -neuvonnan jakamista kehitetään

Kaisla ympäristöneuvonta-auton kierrosten toteuttaminen

Jatkuva

Asiakasmäärät kierroksilla

Lahden seudun ympäristöpalvelut / Ympäristöneuvonta

Ympäristöviikon toteuttaminen

Vuosittain

Ympäristöviikon osallistujamäärä

Lahden seudun ympäristöpalvelut / Ympäristöneuvonta

Aktiivinen hakeutuminen kehityshankkeisiin, joilla lisätään ympäristötietoisuutta

Jatkuva

Toteutuneiden hankkeiden määrä

Lahden seudun ympäristöpalvelut, sivistystoimiala, keskushallinto

Tavoite: Kestävän kehityksen, kuten "Vihreä lippu" -toiminnan kehittäminen kouluissa ja päiväkodeissa

Kaikilla kouluilla on oma toiminnallinen ympäristötavoite

Jatkuva

Koulujen ympäristötavoitteet vuotuisissa työsuunnitelmissa/Vihreä lippu ja ympäristösertifioitujen koulujen määrä

Sivistystoimiala / Lasten ja nuorten kasvu -vastuualue

4.3 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Ennakoivaa rakennusvalvontaa

Lahden seudun rakennusvalvonnassa alkoi vuoden 2011 alusta Green City –hankkeeseen kuuluva pilottiprojekti ennakoivan rakennusvalvonnan kehittämiseksi. Ennakoivan rakennusvalvonnan avulla voidaan vaikuttaa merkittävästi uudisrakennusten energiankäyttöön ja sitä kautta kasvihuonekaasupäästöihin. Samalla kuluttajat saavat puolueetonta tietoa esimerkiksi eri lämmitysvaihtoehtojen ja rakennustapojen elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista ja kustannuksista. Keskeinen osa toimintaa on uudisrakentamisen laatuohjauksen kehittäminen. Jatkossa toimintamallia laajennetaan myös korjausrakentamiseen.

Lahden Ateria ruuan hiilijalanjälkeä pienentämässä

Kaupunkikonserniin kuuluva Lahden Ateria tuottaa vuosittain yli 4 miljoonaa ateriaa mm. kouluihin, päiväkodeihin, sairaaloihin, kotihoidon asiakkaille ja kaupungin henkilökunnalle. Lahden Ateria on pyrkinyt huomioimaan ympäristöystävälliset hankinnat mm. suosimalla kotimaisia raaka-aineita sekä kausiruokaa ja kiinnittämällä huomiota ostamiensa elintarvikkeiden hiilijalanjälkeen. Vuonna 2010 ostettujen elintarvikkeiden hiilijalanjälkeä onnistuttiin pienentämään noin 10 % korvaamalla esim. naudanlihan ja riisin käyttöä vähemmän kuormittavilla vaihtoehdoilla. Lahden Aterian keittiöt ovat liittyneet Portaat luomuun –ohjelmaan, missä tavoitteena on nimen mukaisesti lisätä asteittain luomutuotteiden käyttöä.

Sosiaali- ja terveystoimialalla huomio jätemääriin ja kuljetuksiin

Sosiaali- ja terveystoimialalla on teetetty selvitys jätehuollon kehittämisestä toimialalla ja työtä jatketaan laatimalla jätehuoltosuunnitelmia eri kiinteistöissä sekä järjestämällä koulutusta. Koulutuksissa keskeistä on osastojen työntekijöiden osallistuminen jätehuollon suunnitteluun, jotta käytännön ratkaisut saadaan toimiviksi. Toimialalla on aloitettu myös selvityksen tekeminen mahdollisuuksista vähentää kotihoidon kuljetusten ympäristövaikutuksia sekä hankkia käyttöön sähköautoja.

ASUKKAIDEN HYVINVOINNIN LISÄÄMINEN

5

Aalborgin sitoumusten kohdat:

7. Paikallinen toiminta terveyden puolesta (7.1, 7.3 ja 7.4)

9. Sosiaalinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus (9.2 ja 9.4)

5.1 YLEISTÄ

Aalborgin sitoumusten peruskartoituksen yhteydessä todettiin ennaltaehkäisevän toiminnan resurssoinnin parantaminen erityiseksi kehittämishaasteeksi asukkaiden hyvinvoinnin parantamisessa. Tässä Kestävän kehityksen ohjelmassa on peruskartoituksen viitoittamana haluttu nostaa esiin eritoten ennaltaehkäisevä työ ja sen resurssiointi.

Vuodesta 2007 lähtien on Lahdessa julkaistu Hyvinvointikertomus sekä Hyvinvointitilinpäätös. Hyvinvointikertomus julkaistaan kerran valtuustokaudessa, tilinpäätös vuosittain. Raporttien tavoitteena on esitellä hyvinvoinnin ilmenemistä, hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

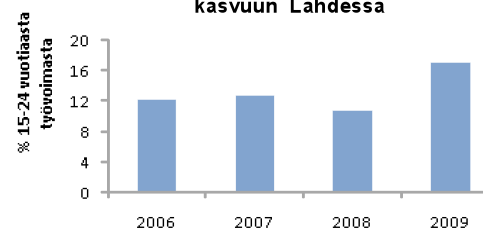
5.2 TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET

Lahden kaupungin strategian päämääränä on ehkäistä syrjäytymistä ja huono-osaisuuden kasautumista. Syrjäytymisen ehkäisemisessä on painotettu erityisesti lapsia ja nuoria. Lahdessa on laadittu lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, missä kuvataan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevaa palveluverkostoa ja lastensuojelun palvelujärjestelmää. Sosiaali- ja terveystoimialalla sekä sivistystoimialalla panostetaan ennaltaehkäisevään työhön erinäisten toimintamallien, kuten Icehearts ja Timeout (ks. Hyvät käytänteet s. 28-29.) käyttöönoton kautta.

Työttömyysaste Lahdessa on korkeampi kuin keskimäärin Suomessa vaikka työllisyystilanne on parantunut viimeisen laman jälkeen. Erityistä huomiota on kiinnitetty nuorten työttömyyden vähentämiseen kehittämällä yhteistyötä nuorisopalveluiden, aikuisosiaalityön sekä työllisyysasioiden kesken. Tavoitteena jatkossa on laajentaa peruskoulusta jatko-opintoihin tukevaa nivelvaihteyttä koulujen oppilaanohjauksen, toisen asteen oppilaitosten ja

nuorisopalveluiden yhteistyöllä. Kaikki peruskoulunsa päättävät jatko-opiskelupaikkaa vailla olevat nuoret sekä mahdollisuuksien mukaan jatko-opintonsa keskeyttäneet otetaan aktiivointitoimien piiriin.

Nuorisotyöttömien määrä kääntyi kasvuun Lahdessa

Liikunta- ja kulttuuripalveluilla on merkittävä rooli syrjäytymisen ehkäisemisessä. Liikunta- ja kulttuuripalvelut tukevat hyvinvointia, aktivoivat, ylläpitävät suoriutumista ja osallistavat, kohtavat fyysistä ja henkistä vireyttä sekä tarjoavat mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen. Lahdessa tavoitteena on, että 30 % koko väestöstä ja 50 % lapsista ja nuorista liikkuu seuroissa, kaupungin liikuntapalveluiden omista ryhmissä tai tuetuissa järjestöissä. Kaupunki järjestää monipuolista kulttuuritoimintaa ja tukee lisäksi kolmannen sektorin toimintaa mm. kulttuuritoimien kautta ja projektiavustuksilla.

Lahden kaupungin tavoitteena on lisätä asukkaiden hyvinvointia palveluiden laatua ja vaikuttavuutta parantamalla. Palveluiden kehittämisessä keskiössä ovat erityisesti matalan kynnyksen palvelut (Ks. Hyvät käytänteet s.28-29). Vanhusten ja pitkäaikaissairaiden hy-

vinvointia tuetaan kotona kuntoutumisen sekä terveyshyötymallin käyttöönoton avulla. Ensiksi mainitun toiminnan tavoitteena on tukea asiakkaan kotona selviytymistä kaikilla toimintakyvyn osa-alueilla ja siten ennaltaehkäistä toimintakyvyn laskua ja pienentää laitoshoidon joutumisen riskiä. Toiminta perustuu kotona tapahtuvaan kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arviointiin ja yhdessä laadittavaan kotikuntoutumissuunnitelmaan. Myös Lahden kaupungin vammaispoliittisen ohjelman 2011-2016 yksi keskeisistä tavoitteista on tukea vaikeavammaisten henkilöiden mahdollisuutta itsenäiseen asumiseen. Pitkäaikaissairaiden terveyshyötymallin tavoitteena puolestaan on muuttaa pitkäaikaissairauksia potevien potilaiden hoito ennakoivaksi ja suunnitelmalliseksi. Päämääränä on potilaskeskeys ja terveysvaikuttava ennaltaehkäisy ja hoito.

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025: Kaupunki ehkäisee syrjäytymistä ja huono-osaisuuden kasautumista. Tuetaan suvaitsevuutta, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä yhteisöjen toimintaa.

- TOIMENPIDE
- AIKATAULU
- MITTARI
- VASTUUTAHO

Tavoite: Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

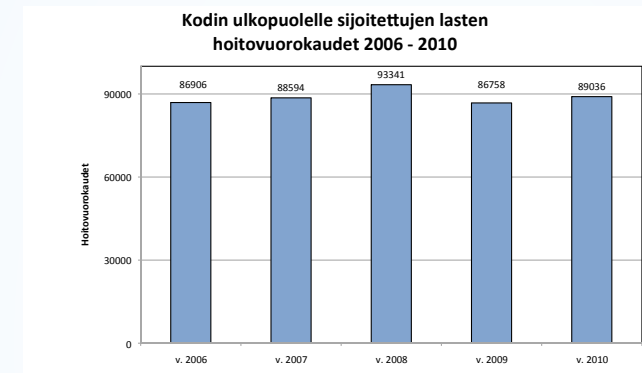
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys ja tavoitteiden toteutumisen seuranta
- Jatkuva
- Valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tulokset
- Sosiaali- ja terveystoimiala, Sivistystoimiala / Lasten ja nuorten kasvu-vastuualue

- Icehearts toimintamallin toteuttaminen
- Jatkuva
- Toimintaan osallistuvien määrä
- Sosiaali- ja terveystoimiala ja sivistystoimiala

- Time-out toimintamallin käyttöönotto
- 2011
- Toimintaan osallistuvien määrä
- Sosiaali- ja terveystoimiala

- Lasten sijoitustarpeen vähentäminen
- 2010-2012
- Hoitovuorokaudet, tavoite 3 % vähenemä vuoteen 2012 mennessä
- Lastensuojelu

Tavoite: Peruskoulun oppilaiden hyvä sijoittuminen (98 % päättävästä ikäluokasta) jatko-opintoihin

- Nivelvaihteyden tehostaminen
- Jatkuva
- Oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin
- Sivistystoimiala / Perusopetus

Tavoite: Korkeatasoinen lukio-opetus: Ylioppilaskirjoitusten pakollisten aineiden tulokset valtakunnallista keskitasoa, Yo-tutkinnon suorittavista 80 % läpäisee lukion 3-vuodessa

- Jatkuva
- Oppimistulokset, lukion suorittaminen
- Sivistystoimiala / Lukio-opetus

Tavoite: Syrjäytymisen ehkäisy kulttuuri- ja liikuntapalveluiden avulla

- Liikuntapalvelut tukee kolmannen sektorin toimijoiden tuottamia harrastusmahdollisuuksia
- Jatkuva
- Organisoituu, liikuntapalveluiden eri tavoin tukemaan liikuntaan osallistujat. Tavoitetaso 30 % kaikista asukkaista ja 50 % lapsista ja nuorista.
- Sivistystoimiala / Liikuntapalvelut

- Tuetaan kolmannen sektorin toimijoiden tuottamia kulttuurialan harrastusmahdollisuuksia
- Jatkuva
- Projektiavustusten määrä. Järjestettyjen työpajojen ja kulttuuritapahtumien määrä
- Sivistystoimiala / Kulttuurikeskus

- Kaupunginteatteri, kaupunginorkesteri ja museo järjestävät ilmaistilaisuuksia ja tarjouksia mm. työttömille
- Jatkuva
- Järjestettyjen tilaisuuksien ja toteutuneiden tarjouksien määrät

 Sivistystoimiala / Lahden kaupunginteatteri, Lahden kaupunginorkesteri, Lahden kaupungin museo

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025:
Kaupunki turvaa edellytykset asukkaiden hyvinvoinnille... Kehitetään avoterveydenhuollon saatavuutta sekä ennaltaehkäisevää toimintaa.

- TOIMENPIDE
- AIKATAULLU
- MITTARI
- VASTUUTAHO

Tavoite: Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen

- Kehitetään matalankynnyksen palveluita: PäijätNeuvon sähköiset asiointipalvelut, lapsiperheiden palvelusetelin käyttöönottokeilun jatkaminen, yhden uuden terveystoimialan perustaminen
- 2011-2013
- Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset
- Sosiaali- ja terveystoimiala

- Tuetun kotona kuntoutumisen mallin käyttöönotto
- Jatkuva
- Toimintaan osallistuvien määrä
- Sosiaali- ja terveystoimiala

- Pitkäaikaissairauksien terveyshyötymallin käyttöönotto
- 2011
- Toimintaan osallistuvien määrä
- Sosiaali- ja terveystoimiala

Tavoite: Vaikeavammaisille taataan mahdollisuus itsenäiseen asumiseen ja turvaan tarvittaessa asumispalvelut perhekokonaisuus säilyttäen

Jatkuva

Vammaisen henkilön tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi laaditaan palvelusuunnitelma

Sosiaali- ja terveystoimiala

Taataan riittävät resurssit omaishoitajien vapaapäivien järjestämiseen ja henkiseen jaksamiseen.

Sosiaali- ja terveystoimiala

Henkilökohtaisen avun keskus Apurin toiminnan kehittäminen ja seuraminen

Sosiaali- ja terveystoimiala

5.3 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Työpajatoiminnasta eväitä elämään

Lahden nuorisopalvelut toteuttaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa monipuolisia nuorten työllisyys- ja erityispalveluja. Akseli -työpajat tarjoavat työtä auto- ja metallipaja Teräsakselissa, kädentaitopaja Liina & ekoakselissa, Puuakselissa, Lounasakselissa, Media-akselissa ja Reppupajoilla. Työharjoitteluyksikkö Horisontti on valmennuksellinen yksikkö, minkä kautta on mahdollista päästä kulttuuri-,

sosiaali- ja terveystoimien sekä kaupallisen ja eri teollisuuden alojen harjoitteluihin. Dynamo tarjoaa työharjoittelua draama-, sisustus-, ja mediapajoissa. Harjoittelupaikkojen lisäksi toimintaan osallistuville nuorille tarjotaan työelämävalmennusta ja kullekin nuorelle tehdään henkilökohtainen suunnitelma koulutukseen tai työelämään siirtymisen tueksi.

Icehearts

Icehearts on toimintamalli, missä tehdään liikunnan ja joukkueurheilun keinoin sosiaalityötä koulussa ja va-

paa-ajalla. Iceheartsin tavoitteena on ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää sosiaalisia taitoja ja tarjota lapsille pitkäkestoinen ja turvallinen aikuisen läsnäolo läpi kasvun eri vaiheiden. Toimintaan valitaan mukaan syrjäytymisvaarassa olevia, joista muodostetaan kiinnostuksen mukaan esim. jääkiekko- tai jalkapallojoukkue. Lahdessa Icehearts toimintamalli on otettu käyttöön syksyllä 2010. Toimintaan on valittu mukaan tukea tarvitsevia esi- ja alakouluikäisiä poikia. Iceheartsin tavoitteena on, että perustetut joukkueet toimivat 12 vuotta eli siihen asti, kun pojat täyttävät 18.

Time Out

Time Out -toimintamallilla pyritään tukemaan nuorten miesten hyvinvointia ja ehkäisemään syrjäytymiskehitystä. Toimintaa toteuttavat yhteistyössä kunnat, puolustusvoimat ja siviilipalvelukeskus. Kohderyhmänä on asepalveluun kutsuttujen koko ikäluokka, mistä erityisesti huomioidaan palveluksen ulkopuolelle määrätyt miehet ja varusmies- tai siviilipalveluksen keskeyttävät. Tukipalvelussa nuorelle tarjotaan oma ohjaaja, tukea elämäntilanteen selvitte-lyyn sekä tietoa ja ohjausta palveluihin. Lahdessa toimintamalli otetaan käyttöön vuoden 2011 aikana.

Matalan kynnyksen palvelut hyvinvoinnin tukena

Palveluiden kehittämisessä huomion kohteena ovat erityisesti matalan kynnyksen palvelut. Trion kauppakeskukseen on perustettu terveystoiminta, mikä tarjoaa monipuolisia terveydenhuollon ammattilaisten palveluita ilman ajanvarausta. Terveystoiminnassa järjestetään lisäksi mm. erilaisia teemapäiviä, ryhmäohjauksia ja liikuntaharjoitusvälineiden lainausta. Hyvien käyttökokemusten kannustamana Lahteen perustetaan myös toinen Terveystoiminta. Matalan kynnyksen palveluiden kehittämiseen kuuluu lisäksi sähköisten asiointipalveluiden sekä palvelusetelitoiminnan kehittäminen.

ELINYMPÄRISTÖMME

6

Aalborgin sitoumusten kohdat:**3. Yhteiset luonnonvarat (3.2)****5. Suunnittelu (5.2, 5.3, 5.4 ja 5.5)****6. Parempi liikkuvuus, vähemmän liikennettä (6.2 ja 6.4)****6.1 YLEISTÄ**

Lahden seudun kunnilla on ollut yhteinen ympäristöpolitiikka vuodesta 2007 lähtien. Ympäristöpolitiikkaa toteutetaan yhteisillä ympäristötavoitteilla ja sen toteutusohjelmalla. Vuosittain ilmestyvä ympäristökatsaus seuraa ympäristöpolitiikan toteutumista mitaten Lahden seudun ekologista kestävä kehitystä. Luonnonvarojen osalta Aalborgin sitoumustyössä on haluttu nostaa esiin erityisesti pohjavedet ja vesistöt. Pohjavesien suojeleminen on Lahdessa korostetun tärkeässä asemassa, sillä kaupunki sijaitsee Suomen suurimpiin kuuluvan pohjavesiesiintymän tuntumassa. Alueen suurin järvi on Vesijärvi, minkä lisäksi Lahdessa on useita pienempiä järviä. Järvet ovat merkittäviä etenkin virkistyskäytön kannalta, sillä ne sijaitsevat lähellä asutusta.

Lahdessa on parhaillaan menossa lukuisia maankäytön suunnitteluun ja joukkoliikenteen kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Tässä raportissa on kuvattu tekeillä olevan yleiskaavan kestävä kehitystä tukevat tavoitteet (hyv. Kv 18.1.2010) sekä joukkoliikenteen kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet.

6.2 TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET

Lahdessa on vuodesta 2008 alkaen toiminut seudullinen pohjavesityöryhmä. Työryhmässä edustettuina ovat Lahden kaupungin Tekninen ja ympäristötoimiala, Hollolan kunnan tekninen toimiala, Nastolan kunnan Tekniset palvelut, Lahti Aqua Oy, Päijät-Hämeen pelastuslaitos sekä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Seudullisen pohjavesien suojelusuunnitelman myötä kartoitetaan pohjavesialueisiin kohdistuvat riskit ja selvitetään niiden hydrogeologinen tila. Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiön tavoitteena on kerätä varoja, jotka käytetään Vesijärven ja alueen pienempien järvien kunnostamiseen ja hoitoon (ks. Hyviä käytäntöjä s. 35)

Lahdessa laaditaan parhaillaan yleiskaavaa, minkä on tarkoitus valmistua vuonna 2012. Yleiskaava tukee Lahden kaupungin strategiaa ja sen tavoitteena on mm. kaupunkirakenteen tiivistämi-

nen ja täydentäminen viihtyisyyttä parantaen sekä joukkoliikennettä tukien. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä edistetään kasvihuonekaasujen puolittamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Yhdyskuntarakenteen tiivistämisessä tavoitteena on, että erillispientalojen tonttien koko on keskimäärin 800 m² ja uudet kerrostalot rakennetaan keskustan ja olemassa olevien kerrostaloalueiden yhteyteen tai läheisyyteen tukemaan joukkoliikenneyhteyksiä. Eri toimintoja, kuten palveluita, asumista ja työpaikkoja, sijoitetaan mahdollisimman lähelle toisiaan. Lisäksi selvitetään jo rakennettujen alueiden käyttötarkoitusten muutostarpeita. Lahden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteena on kaupungin kilpailukyvyyn ja asukkaiden elämänlaadun parantaminen rakentamalla arkkitehtonisesti korkeatasoista ympäristöä.

Yksi Lahden kaupungin strategian ratkaisevista menestystekijöistä on erinomainen julkisen ja kevyen liikenteen järjestelmä. Tavoitteena on vähentää henkilöautoliikennettä ja tukea kevyttä ja joukkoliikennettä. Nämä tavoitteet huomioidaan myös yleiskaavassa esim. parantamalla työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuutta kävelen, pyöräillen ja julkisilla kulkuvälineillä.

Lahden seudulla laaditaan joukkoliikennesuunnitelmaa, minkä tavoitteita on määritellä joukkoliikenteen palvelutaso kuntakohtaiset tavoitteet huomioiden sekä määritellä nykyisten liikennöintisopimusten päättymisen jälkeen harjoitettavan linja-autoliikenteen järjestämistavat ja rahoitus. Seudullisen suunnitelman lisäksi Lahdessa laadi-

taan oma liikennepolitiikka – asiakirja ohjaamaan kulkumuoto- ja liikennejärjestelmäratkaisuja. Molemmat suunnitelmat valmistuvat vuonna 2011.

Pyöräilyn edistämiseksi on Lahdessa kaupunginvaltuuston aloitteesta perustettu pyöräilyn yhteistyöryhmä, mihin kuuluu edustajia kaupunkiorganisaation lisäksi mm. poliisista ja pyöräilyseuroista. Pyöräilyn yhteistyöryhmän asiantuntemusta hyödynnetään mm. Lahden keskustan pyöräilyä koskevien liikennetarkehdustusten suunnittelussa. Lahden liikenneturvallisuustyöryhmä yhteistyökumppaneineen järjestää vuosittain toukokuussa pyöräilytapahtuman osana valtakunnallista pyöräilyviikkoa. Lisäksi vuoden 2011 ympäristöviikon yhteyteen on suunnitteilla pyöräilyä käsittelevä yleisöseminaari ja työpaja.

Vuodenvaihteessa 2011 testattiin Lahden kaupungin teknisen- ja ympäristötoimialan uutta sähköistä palauttejärjestelmää pyytämällä asukkaita piirtämään arkipäiväänsä helpottava unelmien bussireitti. Unelmien reitinsä piirsi tai kuvaili yli 340 Lahden seudun asukasta. Vastauksissa korostui erityisesti yhteyksien parantaminen rautatieasemalle mm. uudelta Kariston asuinalueelta sekä keskussairaualta. Yhteyttä linja-autoaseman, torin ja rautatieaseman välillä ehdotettiin parannettavaksi esim. keskustan kehälinjalla. Myös markettialueille Launeelle ja Holmaan haluttiin toimivampia yhteyksiä. Monet vastaajista esittivät reittiehdotusten lisäksi toiveita reittiaikataulusta sekä maksuttomasta vaihtolipusta. Maksuton vaihto-oikeus otettiin käyttöön keväällä 2011.

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025:
Lahti on kestävä kehityksen edelläkävijä.
Lahden kaupunkikonserni suojaa alueen pinta- ja pohjavesistöjä.

Tavoite: Ehkäistään pohjaveden laadun heikkeneminen ja turvataan esiintymien antoisuus

- Hollolan, Lahden ja Nastolan seudullisen pohjavesien suojelusuunnitelman laatiminen
- 2010-2011
- Seudullinen pohjavesityöryhmä

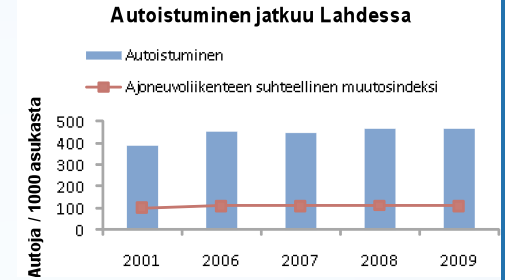
Tavoite: Alueen vesistöt ovat ekologisesti hyvässä tai erinomaisessa tilassa ja ne soveltuvat vaativaan virkistys- ja kalatalouskäyttöön

- Vesijärviöjelman toteuttaminen, hulevesiohjelman valmistuminen (2011) ja sen toteutuksen seuranta
- Jatkuva
- Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut, Vesijärvisäätiö

TOIMINTALINJAUKSET JA TAVOITTEET PÄHKINÄNKUORESSA

Lahden kaupungin strategia 2025: Kehitetään tiivistä, kestävä kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta sekä erinomaista julkisen ja kevyen liikenteen järjestelmää

Tavoite: Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja täydentäminen.

- Jatkuva
- Selvitetään yleiskaavatyön yhteydessä uusien kerrostaloalueiden kaavoitusedellytyksiä painopisteenä julkisten liikenneyhteyksien tuntumassa olevat alueet. Työpaikkatoimintoja ja asunnontuotantoa yhdistävien alueiden toteutusmahdollisuuksia selvitetään maankäytön suunnittelussa. Asuntoalueille laaditaan kehittämissuunnitelmia ja tehdään niiden mukaisia toimenpiteitä.
- Tekninen ja ympäristötoimiala / Maankäyttö

Tavoite: Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma toimii hyvän rakentamisen oppaana ja esittää Lahden kaupungin näkemyksen siitä, miten edistetään Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 5§) mukaista tavoitetta vaalia rakennetun ympäristön arvoja.

- Seudullisen rakennusjärjestyksen päivittäminen
- Jatkuva
- Rakennetun ympäristön laatumittari
- Tekninen ja ympäristötoimiala / Maankäyttö

Tavoite: Pyöräilyn osuus kuljetuista matkoista kasvaa 100 %

- 2011 – 2017
- keskustan kehän pyöräilijöiden määrä

Uusien kevyen liikenteen väylien rakentaminen

2011 – 2015

Rakennettu km

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Kevyen liikenteen väylien parantaminen

2011 – 2015

Kunnostettu km

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Kevyen liikenteen väylien hoidon tason nostaminen, liikenneolojen parantaminen jalankulkijan ja pyöräilijän kannalta, asukastyytyväisyyden nousu 10 %

2011 – 2015

Asukastyytyväisyyskyselyn tulokset, liikenneoloihin liittyvät palvelutytytyväisyystulokset

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Tavoite: Henkilöautoliikenteen määrän väheneminen Lahdessa, joukkoliikenteen osuus matkoista kasvaa 50 prosentilla (2011-2017) ja 100 prosentilla (2011-2025) vertailuvuosien välisellä ajanjaksolla

Joukkoliikenteen lipputuen nosto

2011 – 2025

Lipputuen määrä, ajoneuvoliikenteen suhteellinen muutosindeksi, joukkoliikenteen osuus matkoista henkilöliikennetutkimuksen mukaan

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Joukkoliikenteen palvelutason nosto

2011 – 2025

Vuorojen määrä Lahdessa

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

6.3 HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Vesijärvisäätiö kuntien, yritysten ja asukkaiden asialla järvien hoidossa

Vuonna 2008 perustetun Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiön tarkoituksena on kerätä varoja Vesijärven ja Lahden seudun pienempien järvien tilan parantamiseen ja ylläpitämiseen. Vesijärviohjelmaan on kirjattu vesienhoidon toimenpiteitä ja tutkimus- ja selvitysteemoja, joiden toteuttamista tuetaan Vesijärvisäätiön koordinoimalla noin miljoonan euron vuosibudjetilla. Vesijärviohjelman rahoitus tulee alueen elinkeinoelämältä, Lahden kaupungilta, Hollolan kunnalta, Lahti Aqualta ja

Lahti Energialta. Toiminnan painopiste-alueita vuosille 2011-2013 ovat hapetus, hoitokalastus, kosteikkojen rakentaminen ja viestintä. Haasteena on riittävän monipuolinen viestintä, jotta eri osapuolet saadaan sitoutumaan pitkällä aikavälillä.

Tulevaisuuden haasteena Aalborgin sitoumusten toteuttamisessa on varmistaa riittävät resurssit työlle jatkuvuuden takaamiseksi. Haasteellista on myös mittareiden kehittäminen kestävän kehityksen seurantaan ja kuinka käynnistetään ja varmistetaan jatkuvuus monilla sitoumusten osa-alueilla vaadittavalle kaupunkikonsernin toimijoiden yhteistyölle. Mittariston kehittämisessä olisikin varmistettava, että ne kattavat kaikki kestävän kehityksen osa-alueet. Lisäksi on useita näkökohtia, joiden pohtiminen on paikallaan arvioitaessa kauaskantoisesti kehityksen kestävyyttä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnin kannalta.

AIKA JA ENNUSTETTAVUUS

Kestävän kehityksen takaaminen edellyttää usein pitkän aikavälin tarkastelua. Esimerkiksi ilmastokysymyksessä on eräissä tapauksissa tarkasteltu ajanjaksoa vuoteen 2050 saakka. Maankäytön suunnittelussa tehdään päätöksiä joiden vaikutukset näkyvät vähintään useita vuosikymmeniä. Lisäksi erilaisia yhteiskunnallisia ratkaisuja voidaan tarkastella siitä näkökulmasta kuinka helposti palautettava lähtötilanne on.

Erilaisten esim. sosiaalisten ja ympäristövaikutusten arviointi on tässä erityisen tärkeää jo asioiden valmisteluvaiheessa. Ainakin toistaiseksi on harvinaista, että yksittäisissä asioissa esitetään päätösten tekoon pohdittavaksi useampia ratkaisuvaihtoehtoja. Siksi ratkaisujen riskit ja myös kielteiset vaikutukset tulisi esittää jo päätösehdotusten yhteydessä.

Yhtenä ongelmana pidemmän aikavälin arvioinnissa on tietysti se, että yksittäisen ratkaisun vaikutus yleensä heikkenee mitä pidemmälle tulevaisuuteen mennään. Kuitenkin – mitä enemmän päätös sitoo resursseja, mitä vaikeammin palautettava lähtötilanne on ja mitä enemmän ratkaisu rajoittaa muita vaihtoehtoja tulevaisuudessa, sitä enemmän tulisi panostaa sen vaikutusten arviointiin. Kaupunkiseudun yhteisissä ympäristötavoitteissa on esitetty, että vuoden 2012 alusta Hollolan, Lahden ja Nastolan valtuustojen päätöksiin saataisiin soveltuvin osin sisällytettyä arviot niiden ympäristövaikutuksista. Myös kaupungin strategian yhtenä tavoitteena on päätöksenteon tueksi laadittavan ympäristövaikutusten arviointimallin kehittäminen.

YHDENTÄMINEN (INTEGRAATIO)

Kaupunki koostuu suurelta osin erilaisista asiantuntija- ja erityisosaajaorganisaatioista. Sektorimalli tuottaa julkiset palvelut laadukkaasti ja myös ilmeisen kustannustehokkaasti ainakin yksittäisen ongelmanratkaisun näkökulmasta. Kestävän kehityksen näkökulman painokkaampi sisääntulo julkiseen suunnitteluun on kuitenkin tuonut esiin haasteita, joiden ratkaisu pelkästään sektoritasolla ei onnistu. Vaatimukset pitkistä suunnitteluperspektiivistä ja taloudellisten, ekologisten ja sosiaa-

listen näkökulmien yhdistämisestä moniin toimintoihin edellyttävät useiden asiantuntijuuksien yhdistämistä ja sektorirajat ylittävien prosessien rakentamista. Perinteisestä sektorimallista poiketen joudutaan ratkomaan kysymyksiä kuten: kuka milloinkin johtaa, kuinka turvataan voimavarat yhteisiin toimintoihin ja kuinka arvioidaan vaikutukset oman sektorin johtamisen näkökulmasta.

Monet jo näkyvissä olevat yhteiskunnallisen kehityksen merkit, esimerkiksi yhteisöllisyyden menestyksenkäs tukeminen ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen, tulevat edellyttämään kuntaorganisaatioilta laaja-alaista ja hyvin organisoitua yhteistyötä sekä entistä suurempaa avoimuutta. Pitäisi ehkä arvioida myös viime vuosikymmenien kehitystä siitä näkökulmasta, että onko toisaalta kansalaisten arvojen ja toisaalta palveluissa tapahtuneen kehityksen yhteisvaikutus mahdollisesti heikentänyt yhteisöjä edistäen yhteiskunnan privatisoitumista. Olisi myös hyvä selvittää ovatko samat kehitysilmiöt ja asiantuntijaorganisaatioiden vahvistuminen heikentäneet kansalaisten mahdollisuuksia ja halukkuutta osallistua yhteisiin asioihin. Kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen vaatii uudenlaisia lähestymistapoja kuntaorganisaatiolta. Erityinen haaste on, miten uudenlaiset nopeat ja kevyet osallistumisen muodot saadaan aidosti vaikuttamaan hitaasti ja byrokraattisiin kuntapäätöksenteon prosesseihin.

VAIKUTTAVUUS JA ENNALTAEHKÄISY

Asioiden suunnittelussa kannattaa yleensä keskittyä pääasiassa niihin asioihin, joihin voi omilla toimillaan ja päätöksillään

vaikuttaa. Lähtötilanteen arvioinnissa on tietysti katsottava asioiden tilaa laajemmalti. Esimerkiksi kansalaisten hyvinvointi on monimutkainen kokonaisuus, johon monilla julkisenvallan toimilla on merkittävää vaikutusta, mutta joka suurimmalta osin toteutuu ihmisten omien henkilö- tai perhekohtaisten päätösten tuloksena. Sama koskee monia ilmastomuutokseen vaikuttavia taustatekijöitä kuten asumisen tai liikkumisen yksilöllisiä ratkaisuja. Valtio tai kunta voi eri päätöksillään pyrkiä tukemaan tai rajoittamaan erilaisia kehitys-suuntia, mutta yltykilläisissä oloissa kansalaiset pystyvät laajalti sopeuttamaan valintojaan. Kuntien entistä merkittävämpänä tehtävänä voikin olla tulevien kehityssuuntien heijastelu ja avoin tiedottaminen tulevaisuuden skenaarioiden (esim. energian hinta, muutokset liikenteen ohjaustekijöissä jne.) vaikutuksista ihmisten arkeen.

Pyrittäessä mahdollisimman kustannustehokkaihin julkisiin palveluihin tulee yhä suurempi kysymys olemaan kuinka siirtää voimavaroja yhä kalliimmaksi tulevasta ongelmien hoidosta ja ratkaisuista tehokkaihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Tässä tulee esiin myös edelliseen näkökulmaan liittyvä iso kysymys – missä määrin eri kunnallisilla sektoreilla tehtävillä panostuksilla voidaan vaikuttaa ennalta ehkäisevästi ongelmien ilmenemiseen joillakin muilla sektoreilla. Tästä, ehkä jo kuluneena esimerkkinä voidaan mainita kunnallistekniikan liukkauden torjunnan tehostamisen suorat ja helposti todennettavat vaikutukset terveydenhuollon kulujen pienenemiseen. Tämänkaltaisia yhteyksiä kannattaisi tulevaisuudessa etsiä tarmokkaammin.

LÄHTEET

Lahden kaupunki:

Hollola-Lahti Nastola ilmastoraportti 2010
(Lahden seudun ympäristölautakunta 1.2.2011)
Hollola-Lahti-Nastola yhteiset ympäristötavoitteet 2012 (Lahden kaupunginhallitus 14.2.2011)
Hollola-Lahti-Nastola ympäristöpolitiikka 2009-2012 (Lahden kaupungin valtuusto)
Kestävän kehityksen tila Lahdessa 2009 - Aalborgin sitoumusten peruskartoitus
Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma (Lahden kaupunginvaltuusto 19.4.2010)
Lahden kaupungin hyvinvointikertomus 2008
Lahden kaupungin hyvinvointitilinpäätös 2009
Lahden kaupungin strategia 2025 (Kaupunginvaltuusto 1.6.2009, päivitys kaupunginvaltuusto 11.4.2011)
Lahden kaupungin vammaispoliittinen ohjelma 2011-2016 (luonnos)
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009-2012
Tuottavuusohjelma: Toimenpiteet ja mittarit 2010-2012
Yleiskaavan tavoitteet (Lahden kaupunginvaltuusto 18.1.2010)

LIITE 1: Lahden kaupungin strategia 2025
(hyv. Lahden kaupungin valtuustossa 1.6.2009, päivitetty 11.4.2011)

LAHDEN KAUPUNGIN STRATEGIA 2025: LAHTI ON HOUKUTTELEVA JA ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖKAUPUNKI

VAIKUTTAVUUS: ELINVOIMAISSUUS JA YHDYSKUNTA

Lahti on kasvava ja kilpailukykyinen

- Kehitetään keskusta-alueen vetovoimaa ja asuin ympäristön viihtyisyyttä
- Lahti kasvaa nopeasti, houkutellessa erityisesti työikäistä väestöä ja lapsiperheitä
- Kehitetään Lahden kaupunkiseudusta vahva, kansainvälisesti toimiva osaamis- ja yritystoimintakeskittymä. Osaamisen kärkialoina ovat ympäristö ja muotoilu
- Kehitetään alueen vetovoimaa vahvistavia vapaa-aika, kulttuuri- ja urheilupalveluita ja -tapahtumia sekä niihin liittyvää yritystoimintaa

Lahti on kestävän kehityksen edelläkävijä ja kansainvälisesti tunnettu ympäristökaupunki

- Lahden kasvihuonekaasupäästöt puolitetaan vuoden 1990 (Kioton sopimus) tasosta vuoteen 2025 mennessä
- Kehitetään tiivistä, kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta sekä erinomaista julkisen ja kevyen liikenteen järjestelmää
- Edistetään matalaenergia- ja ekologista rakentamista ja asumista sekä niihin liittyvää kehittämistä ja liiketoimintaa

VAIKUTTAVUUS: KUNTALAINEN

Kaupunki turvaa edellytykset asukkaiden hyvinvoinnille keskittymällä ydintehtäviin

- Kehitetään avoterveydenhuollon saatavuutta sekä ennaltaehkäisevää toimintaa
- Palvelut tarjotaan asukkaalle omaa vastuuta ja omatoimisuutta vahvistaen
- Ehkäistään syrjäytymistä ja huono-osaisuuden kasautumista

- Tuetaan suvaitsevuuatta, monikulttuurisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä yhteisöjen toimintaa

PROSESSIT JA RAKENTEET

Kaupunkikonserni on uudistumiskykyinen, tehokas ja toimii ympäristölähtöisesti

- Kehitetään tehokas ja asiakaslähtöinen palvelujärjestelmä
- Kannustetaan kuntalaisia osallistumaan käyttämiensä palveluiden ja ympäristönsä kehittämiseen ja kehitetään uusia osallistumistapoja
- Konserni toimii ympäristölähtöisesti. Ilmasto- ja ympäristövaikutuksien pienentäminen sekä energiatehokkuus huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja toiminnassa
- Lahden työssäkäyntialue muodostaa yhtenäisen, vähintään 150 000 asukkaan kaupungin

TALOUS, HENKILÖSTÖ JA JOHTAMINEN

Kaupungin talous on tasapainossa pitkällä aikavälillä

- Toiminnan tuottavuutta ja laatua parannetaan koko organisaatiossa
- Kaupunkikonsernin ja läheisyhteisöjen pääomaa ja omaisuutta käytetään tehokkaasti

Kaupunki on haluttu työnantaja, jolla on osaava, ammattitaitoinen ja kehityshaluinen henkilöstö.

- Kehitetään johtamisjärjestelmää sekä esimiesten johtamisosaamista
- Kehitetään suunnitelmallisesti työntekijöiden osaamista, työhyvinvointia ja työssäjaksamista

LIITE 2: AALBORGIN SITOUKUKSET

1. HALLINTO

Me sitoudumme tehostamaan päätöksentekoamme lisäämällä osallistuvaa demokratiaa ja pyrimme:

1. kehittämään edelleen yhteistä pitkän tähtäimen visiotamme kestävän kehityksen kaupungista,
2. luomaan paikallisiin yhteisöihin ja kunnallishallintoon valmiudet osallistumiseen ja kestäväan kehitykseen,
3. kutsumaan kaikki paikalliset toimijat osallistumaan tehokkaasti päätöksentekoon,
4. avoimeen, vastuulliseen ja läpinäkyvään päätöksentekoon,
5. työskentelemään tehokkaasti yhteistyössä naapurikuntien, muiden kaupunkien ja hallinnon eri tasojen kanssa.

2. JOHTAMINEN KOHTI KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ

Me sitoudumme toteuttamaan tehokasta johtamismallia tavoitteiden asettamisesta aina toteutukseen ja arviointiin ja pyrimme:

1. vahvistamaan paikallisia Agenda 21 -toimintaohjelmia tai muita paikallisia kestävän kehityksen prosesseja ja saamaan ne osaksi paikallishallinnon keskeistä toimintaa,
2. yhtenäiseen johtamiseen kohti kestävää kehitystä. Perustamme toimintamme ennalta varautumisen periaatteelle ja huomioimme EU:n valmisteilla olevan kaupunkiympäristöä koskevan aihekohtaisen strategian,
3. asettamaan tavoitteet ja aikataulut Aalborgin sitoumuksien puitteissa ja luomaan Aalborgin sitoumuksien seuranta- ja arviointijärjestelmän sekä noudattamaan sitä,
4. takaamaan, että kestävyteen liittyvät asiat ovat keskeisesti mukana kaupungin päätöksenteossa ja että voimavarojen jakaminen perustuu tehokkaisiin ja laajoihin kestävän kehityksen kriteereihin,

5. tekemään yhteistyötä Euroopan kestävän kehityksen kaupunkien kampanjan ja sen verkostojen kanssa voidaksemme seurata ja arvioida tavoitteidemme saavuttamista.

3. YHTEISET LUONNONVARAT

Me sitoudumme ottamaan vastuun yhteisten luonnonvarojen suojelusta ja säilyttämisestä sekä oikeudenmukaisesta käytöstä ja pyrimme:

1. pienentämään primäärienergian kulutusta ja lisäämään uusiutuvan energian osuutta,
2. parantamaan veden laatua, säästämään vettä ja käyttämään sitä tehokkaammin,
3. edistämään ja lisäämään biologista monimuotoisuutta sekä laajentamaan ja hoitamaan luonnonsuojelu- ja viheralueita,
4. parantamaan maaperän laatua, suojelemaan ekologisesti tuottavaa maata ja edistämään kestävää maa- ja metsätaloutta,
5. parantamaan ilmanlaatua.

4. VASTUULLINEN KULUTUS JA ELÄMÄNTAPAVALINNAT

Me sitoudumme noudattamaan ja helpottamaan luonnonvarojen viisasta ja tehokasta käyttöä sekä kannustamaan kestävään kulutukseen ja tuotantoon ja pyrimme:

1. välttämään ja vähentämään jätettä ja lisäämään uudelleenkäyttöä ja kierrätystä,
2. käsittelemään jätettä parhaiden käytäntöjen standardien mukaisesti,
3. välttämään tarpeetonta energiankulutusta ja parantamaan energian loppukäytön tehokkuutta,
4. tekemään kestäviä hankintoja,
5. tehokkaasti edistämään kestävää tuotantoa ja kulutusta, erityisesti ekomerkityviä, luomu-, eettisiä ja reilun kaupan tuotteita.

5. SUUNNITTELU

Me sitoudumme siihen, että meillä on keskeinen rooli kaupunkisuunnittelussa, joka huomioi ympäristöön, yhteiskuntaan, talouteen, terveyteen ja kulttuuriin liittyvät näkökohdat kaikkien yhteiseksi hyväksi ja pyrimme:

1. ottamaan käyttöön ja elvyttämään hylättyjä ja epäsuotuisia alueita,
2. välttämään kaupunkirakenteen hajautumista pyrkimällä sopivaan asukastiheyteen ja asettamalla vanhojen teollisuusalueitten kehittäminen uusien alueiden käyttöönoton edelle,
3. varmistamaan asuntoalueiden ja rakennusten monipuolisen käytön tasapainoisella työpaikkojen, asuntojen ja palvelujen tarjonnalla sekä asettamalla asuminen

- etusijalle kaupunkien keskustojen suunnittelussa,
4. takaamaan kaupunkien rakennuskulttuurin asianmukaisen säilyttämisen, kunnostuksen ja (uudelleen) käytön,
5. noudattamaan kestävän suunnittelun ja rakentamisen vaatimuksia ja edistämään korkealaatuista arkkitehtuuria ja rakennusteknologiaa.

6. PAREMPI LIIKKUVUUS, VÄHEMMÄN LIIKENNETTÄ

Me ymmärrämme liikenteen, terveyden ja ympäristön välisen keskinäisen riippuvuuden ja sitoudumme voimakkaasti edistämään kestäviä liikenneratkaisuja ja pyrimme:

1. vähentämään tarvetta yksityisautoiluun ja edistämään sen sijaan houkuttelevia, kaikkien kansalaisten ulottuvilla olevia vaihtoehtoja,
2. lisäämään joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn osuutta
3. tukemaan siirtymistä matalapäästöisiin moottoriajoneuvoihin,
4. kehittämään kokonaisvaltaisen ja kestävän kaupunkiliikennesuunnitelman,
5. vähentämään liikenteen vaikutusta ympäristöön ja kansanterveyteen.

7. PAIKALLINEN TOIMINTA TERVEYDEN PUOLESTA

Me sitoudumme suojelemaan ja edistämään kansalaistemme terveyttä ja hyvinvointia ja pyrimme:

1. lisäämään valistusta ja puuttumaan laajemmin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin, joista suurin osa vaikuttaa terveydenhuollon ulkopuolella
2. edistämään kaupunkien terveysuunnittelua, joka tarjoaa kaupungeille keinoja muodostaa ja ylläpitää strategisia kumppanuuksia terveydenhuollon alalla,
3. vähentämään terveyteen liittyvää eriarvoisuutta sekä lievittämään köyhyyttä, mikä vaatii säännöllistä selontekoa siitä kuinka eroja on onnistuttu pienentämään,
4. edistämään terveysvaikutusten arviointia, jotta kaikki kunnan toimialat voisivat työskennellä terveyden ja elämänlaadun hyväksi,
5. saamaan kaupunkisuunnittelijat huomioimaan terveyteen liittyvät näkökohdat suunnitelmissaan ja tavoitteissaan.

8. VAHVA JA KESTÄVÄ PAIKALLINEN TALOUS

Me sitoudumme luomaan ja takaamaan vahvan paikallisen talouden, joka tarjoaa työllisyyttä ympäristöä vahingoittamatta ja pyrimme:

1. omaksumaan menettelytapoja, jotka lisäävät ja tukevat paikallista työllisyyttä ja yritysten perustamista,
2. tekemään yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa hyvän yrityskäytännön edistämiseksi ja toteuttamiseksi,

3. kehittämään ja toteuttamaan yritysten sijaintiin liittyviä kestävän kehityksen periaatteita,
4. kasvattamaan laadukkaiden paikallisten ja alueellisten tuotteiden markkinointia,
5. edistämään kestävää paikallista turismia.

9. SOSIAALINEN TASA-ARVO JA OIKEUDENMUKAISUUS

Me sitoudumme turvaamaan avoimen ja kannustavan yhteisön ja pyrimme:

1. kehittämään ja toteuttamaan ohjelmia köyhyyden ehkäisemiseksi ja lievittämiseksi,
2. takaamaan kansalaisille tasapuolisen julkisten palveluiden, kasvatuksen ja koulutuksen, työpaikkojen, tiedon sekä kulttuuritarjonnan saatavuus,
3. vaalimaan sosiaalista osallisuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa,
4. parantamaan yhteisön turvallisuutta,
5. takaamaan hyvät elinolosuhteet ja asukasrakenteeltaan monipuoliset asuinalueet.

10. PAIKALLISESTA MAAILMANLAAJUISEEN

Me sitoudumme ottamaan maailmanlaajuisen vastuamme rauhasta, oikeudenmukaisuudesta, tasa-arvosta, kestävästä kehityksestä sekä ilmastonuojelusta ja pyrimme:

1. kehittämään ja noudattamaan strategista ja yhtenäistä lähestymistapaa ilmastomuutoksen lieventämiseksi sekä saattamaan kasvihuonekaasujen päästöt kestäväälle tasolle,
2. sisällyttämään ilmastonuojelupolitiikan osaksi energia-, liikenne-, hankinta-, jäte- sekä maa- ja metsätalouspolitiikkaa,
3. lisäämään tietoisuutta ilmastomuutoksen syistä ja todennäköisistä seurauksista ja integroimaan ehkäisevät toimenpiteet osaksi ilmastomuutosta koskevaa politiikkaa,
4. vähentämään globaalia ympäristön kuormitusta ja edistämään ympäristö- oikeudenmukaisuuden periaatetta,
5. vahvistamaan kaupunkien kansainvälistä yhteistyötä ja löytämään vastauksia maailmanlaajuisiin ongelmiin paikallisella tasolla yhteistyössä kuntien, yhteisöjen ja eri toimijoiden kanssa.

LIITE 3: AALBORG TYÖRYHMÄN JA TIIMIEN JÄSENET

Aalborgin sitoumukset -työryhmä:

Päivi Hämäläinen, satamapäällikkö

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Marja Ilvonen, sosiaalipalvelujen päällikkö

Sosiaali- ja terveystoimiala / Hyvinvointipalvelut

Seija Kanerva, suunnittelija

Lahden tilakeskus

Jukka Kaunisto, käyttöpäällikkö

Lahden Sibeliustalo Oy

Pertti Kurimo, kaupunginaktuaari

Konsernipalvelut / Hallinto- ja talouspalvelut

Timo Permanto, ympäristönsuojelusuunnittelija

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Katri Peuralinna, opettaja

Sivistystoimiala / Salinkallion peruskoulu

Kari Porra, ympäristöjohtaja

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Hannele Poutiainen, terveysneuvontapalveluiden päällikkö

Sosiaali- ja terveystoimiala / Hyvinvointipalvelut

Virpi Rantanen, toimintayksikön päällikkö

Sivistystoimiala / Nuorisopalvelut

Juha Reinikainen, laatupäällikkö

Tekninen ja ympäristötoimiala / Hallinto

Theodora Rissanen, kaavoitusarkkitehti

Tekninen ja ympäristötoimiala / Maankäyttö

Merja Savolainen, päiväkodin johtaja

Sivistystoimiala / Kanervan päiväkoti

Päivi Siikaniemi, tutkija

Sivistystoimiala / Kaupunginmuseo

Irma Tolonen, ympäristöneuvontapäällikkö

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Tarja Tolvanen-Valkeapää, suunnitteluinsinööri

Tekninen ja ympäristötoimiala / Kunnallistekniikka

Maarit Virtanen, suunnittelija

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Santtu von Bruun, strategiapäällikkö, työryhmän puheenjohtaja

Konsernipalvelut / Kehittämispalvelut

Sanna Vääriskoski-Kaukanen, kestävän kehityksen koordinaattori, työryhmän sihteeri

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Sosiaali- ja terveystoimialan Aalborg tiimi**Minna Aholaakko, vastaava sairaanhoitaja**

Kangaskukkulan palvelukoti

Pirkko Heinonen, kuntoutuspäällikkö

Lääkinnällinen kuntoutus

Marja Ilvonen, sosiaalipalvelujen päällikkö

Hyvinvointipalvelut

Timo Permanto, ympäristönsuojelusuunnittelija

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Maija Piironen, siivoustyönjohtaja

Siivous- ja vaatehuoltopalvelut

Hannele Poutiainen, terveysneuvontapalveluiden päällikkö

Hyvinvointipalvelut

Leena Riukka, sairaala-apteekkari

Sairaala-apteekki

Maarit Virtanen, suunnittelija

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Sanna Vääriskoski-Kaukanen, kestävän kehityksen koordinaattori, sihteeri

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Sivistystoimialan Aalborg tiimi**Timo Permanto, ympäristönsuojelusuunnittelija**

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Merja Savolainen, päiväkodin johtaja

Kanervan päiväkotiki

Jukka Toivonen, käyttöpäällikkö

Kaupunginteatteri

Heikki Turunen, lukiojohtaja, puheenjohtaja

Lukiokoulutuspalvelut

Maarit Virtanen, suunnittelija

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Sanna Vääriskoski-Kaukanen, kestävän kehityksen koordinaattori, sihteeri

Tekninen ja ympäristötoimiala / Lahden seudun ympäristöpalvelut

Teknisen ja ympäristötoimialan Aalborg tiimi**Timo Ahonen, toimialajohtaja**

Tekninen ja ympäristötoimiala

Liisa Heino, sihteeri

Hallinto

Matti Hoikkanen, vs. Kunnallistekniikan johtaja

Kunnallistekniikka

Raimo Luukka, Rakennusvalvonnan johtaja

Lahden seudun rakennusvalvonta

Kari Porra, ympäristöjohtaja

Lahden seudun ympäristöpalvelut

Jouko Seppälä, hallintojohtaja

Hallinto

Carola Tiuhonen, päälüottamusmies KTN

Maankäyttö

Veli-Pekka Toivonen, maankäytön johtaja

Maankäyttö

Sanna Vääriskoski-Kaukanen, kestävän kehityksen koordinaattori, sihteeri

Lahden seudun ympäristöpalvelut

WWW.LAHTI.FI/SUOMI/AALBORG

YHTEYSTIEDOT

Lahden seudun ympäristöpalvelut | Tekninen ja ympäristötoimiala | Lahden kaupunki

Vesijärvenkatu 11 C, PL 126, 15141 Lahti, puh. (03) 814 11, fax. (03) 814 3500,
etunimi.sukunimi@lahti.fi

Kari Porra
Ympäristöjohtaja
p. 050 559 4050

Timo Permanto
Ympäristönsuojelusuunnittelija
p. 050 559 4054

Baltic Sea Region
Programme 2007-2013

